

Teler houdt zijn bedrijf straks zelf ziektevrij

Nieuwe Plantgezondheidsverordening eist meer preventie van teeltbedrijven

In december 2016 publiceerde de EU de nieuwe Plantgezondheidsverordening (2016/2031/EG). Deze treedt per december 2019 – inclusief de daarbij behorende regelgeving – in werking, en is strenger dan de huidige Fytosanitaire richtlijn (2000/29/EG). De plantgezondheidsverordening legt op een aantal terreinen meer verantwoordelijkheid bij de kweker. De nieuwe regels gelden voor land- en tuinbouw.

Het raamwerk van de nieuwe Plantgezondheidsverordening wordt de komende drie jaar verder uitgewerkt in gedelegeerde handelingen (delegated acts) en uitvoeringshandelingen



(implementing acts). Van de eerste ligt het initiatief bij de EU-Commissie, van de tweede bij de lidstaten. In december 2019 is naar verwachting de verordening definitief van toepassing.

Bedrijfsleven én overheid

Wim van den Boomen is voorzitter van de ZLTO-vakgroep glastuinbouw. Hij is nauw betrokken bij de coördinatie van ziektepreventie en -bestrijding. LTO-Nederland bereidt zich voor op inwerkingtreding van de nieuwe Plantgezondheidsverordening. Hij ziet de situatie als volgt: “Ook nu al is preventie een collectieve én een individuele verantwoordelijkheid. Collectief, omdat wij als bedrijfsleven gezamenlijk optrekken met de overheid. Individueel, omdat wij ook uitgaan van de eigen

verantwoordelijkheid van de teler. We zijn in gesprek met de overheid. Als sector willen wij een goede invulling geven aan de samenwerking voor fytosanitaire controles op plantaardige producten, zoals beschreven in het



Wim van den Boomen. Foto: ZLTO

plantgezondheidsconvenant. Dit is een aantal afspraken tussen brancheorganisaties en de overheid. Daarin wordt gewerkt aan fyto-sanitaire preventie, waaronder hygiëneprotocollen. Er is ook sprake van een plantgezondheidsregeling voor fyto-sanitaire calamiteiten, met financiering vanuit overheid en bedrijfsleven.”

Meer controle plus keuze markt

Er gebeurt natuurlijk al het nodige op dit terrein. Maar vanaf december 2019 wordt een aanzienlijk grotere inspan-



ning verwacht van de individuele teler. “Naast de maatregelen die iedereen op zijn eigen bedrijf in acht neemt, is het 100% noodzakelijk om te weten waar zaad, stekken en planten vandaan komen. En dat je als gebruiker echt weet hoe daarmee is omgegaan op de productielocatie. Dat is één”, zegt Van den Boomen.

“Punt twee is dat de teler vaker een keuze zal maken om gericht te produceren voor één bepaalde markt of regio. De maatregelen op zijn locatie moet hij zo regelen dat hij bijvoorbeeld al voldoet aan alle exporteisen naar dat afzetgebied. Met andere woorden, productie voor binnen de EU, of productie voor één of meer landen buiten de EU.”

Als er een ziekte is, dan ziet Van den Boomen graag een opzet zoals die bij bijvoorbeeld vogelgriep, met een reactieteam van mensen uit bedrijfsleven en overheid. “Je ziet dat een gebied dan snel wordt afgezet. Korte lijnen van communicatie en snelheid van handelen wat betreft quarantaine en bestrijding. Zo iets is voor onze sector

ook nodig. Want laat ons niet vergeten dat onze land- en tuinbouw een grote waarde hebben voor de Nederlandse economie. Als er ellende ontstaat die niet goed wordt beheerst, heeft dat grote impact.”

De plantgezondheidsverordening ziet Van den Boomen als een extra stimulans voor de kweker om serieus bezig te zijn met preventie, in de wetenschap dat – als het onverhoopt toch misgaat – er compensatie is als het protocol is gevolgd. Het kan gaan om een gedeeltelijke tegemoetkoming, niet een volledige schadevergoeding.



Belangrijke punten uit de Plantgezondheidsverordening

Uitbreiding plantenpaspoortplicht

Het plantenpaspoort is straks vereist voor ‘alle voor opplant bestemde planten’ (plants for planting). Al het teeltmateriaal valt daaronder, ook zaden en eindproducten van pot-, perk- en kuipplanten. Het aantal autorisaties en registraties wordt uitgebreid. De volgende bedrijven krijgen met plantenpaspoortplicht te maken en moeten bij Naktuinbouw geregistreerd zijn:

- Alle huidige geregistreerde bedrijven die teeltmateriaal verhandelen (± 3.000 bedrijven)
- Alle handelsbedrijven (enkele honderden waarvan een deel al bij Naktuinbouw is geregistreerd)
- Pot- en perkplantentelers (± 900 bedrijven)

Format plantenpaspoort

Vanaf december 2019 komt er een ander, vast ‘format’, met de EU-vlag erop (in kleur of zwart-wit) en het woord ‘Plantenpaspoort / Plant passport’. Daaronder komen de letters A, B, C, D voor een aantal vaste elementen. Denk aan botanische naam, code lidstaat, registratienummer bedrijf, traceerbaarheidscode, land van productie. De traceerbaarheidscode wordt een belangrijk onderdeel. Traceerbaarheid van producten door de keten krijgt meer aandacht. Alle documenten moeten worden aangepast. In 2018 moeten format en eisen helder zijn. Zo is er voldoende tijd is om documenten en systemen op bedrijven goed voor te bereiden.

Import: hoog-risicolijst

Er komt een lijst waarop lidstaten ‘hoog-risico-producten’ kunnen plaatsen die na evaluatie een voorlopig invoerverbod kunnen krijgen. Na een uitgebreide risicoanalyse bepaalt de EU dan een definitief standpunt. De fytocertificaatplicht bij import wordt hoe dan ook uitgebreid.

Datasysteem voor tracering

In principe blijft er in de EU een open systeem voor import. Nederland heeft daar erg voor gepleit in Brussel. Alle importen moeten in een datasysteem (IMSOC, Information Management System for Official Controls) worden aangemeld en vastgelegd. Zo wordt het mogelijk



Foto: Ministerie EZ

Philip de Jong

Oud-landbouwrap en nu Chief Phytosanitary Officer bij EZ:

“Bij plantaardige producten is er zo’n grote matrix van mogelijke combinaties van ziekten, plagen, locaties en planten, dat export altijd gebaseerd moet zijn op de garantie van een nationale plantenziektenkundige dienst als de NVWA. Op het moment dat de EU minder toegankelijk wordt voor derde landen, ga je dit andersom natuurlijk ook zien.” ●

importstromen te monitoren en de handelsstroom te volgen. Nederland wil deze database koppelen aan het eigen CLIENT-systeem, zodat bedrijven geen dubbel werk hoeven te doen.

Uitbreiding registratieplicht

Alle importeurs, exporteurs, telers en handelaren moeten geregistreerd zijn. Ook telers van het eindproduct. Alle ‘professionele operators’ zijn zo in één systeem inzichtelijk.

Nieuwe indeling organismen

Een nieuwe categorie is ‘gereguleerde, niet-quarantaineziekten’ (RNQP). Dit zijn



Foto: Plantum

Marian de Beuze

Beleidsmedewerker Plantum:

“Ook wij zijn vanaf het begin actief betrokken geweest bij deze herziening. Voor 2017-2020 stelt de Europese Commissie een gedetailleerde planning op voor nadere uitwerking. Wij volgen die nauwgezet en leveren input. Daarnaast is een belangrijke zorg voor ons hoe straks het nieuwe elektronische informatie- en managementsysteem IMSOC gaat functioneren. Ons Nederlandse CLIENT-systeem moet daar wel mee kunnen communiceren.” ●

organismen die al aanwezig zijn in de EU, waarbij uitroeiing niet meer mogelijk is maar wel ketenbescherming wordt gevraagd. Het organisme verspreidt zich vooral via plantmateriaal. De aanwezigheid van zo’n organisme in dat plantmateriaal heeft onaanvaardbare economische gevolgen in de teelt. De maatregelen zoals die nu door de overheid worden genomen voor controle en bescherming van gebieden buiten de kwekerijen (groene ruimten) verdwijnen. Bedrijven krijgen dan zelf meer verantwoordelijkheid om de niet-quarantaineziekten te voorkomen.



Foto René Faas, Bloembollenvisie

Hendrik Jan Kloosterboer

Secretaris Anthos:

“We waren destijds betrokken bij de analyse door Brussel. Als elke ‘speler’ hierdoor gelijke kansen heeft, dan is dat een goede zaak. Producenten houden er straks al bij de keuze voor het telen van bepaalde producten al rekening mee waar die producten gezien de fytosanitaire eisen wel of niet heen kunnen. Anthos is geen voorstander van een systeem van pest risk analysis (PRA). Mijn inschatting is dat je voor export naar derde landen nog steeds veldkeuringen door een officiële keuringsinstantie nodig hebt. Wat is anders de onderbouwing om een fytosanitair certificaat af te geven? Dat is wel tegenovergesteld aan de EU-insteek van meer eigen verantwoordelijkheid.” ●

